

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. An Commissarius Crucitæ possit prædictum perfectè constitutum
Oratorium concedere?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

3. Nota tertio prædictum Oratorium debere esse approbatum, & deputatum ad divinum cultum, quæ de re ego pluribus egit in *Opus. de Sacrif. Missæ* lib. 1. c. 4. n. 11.

4. Nota quarto illud (in sua, & suorum præsentia) quod à me pluribus explicatum invenies loc. cit. n. 28. & late item habet Trullench. lib. 1. §. 3. dub. 5.

5. Nota quinto. Illud plurale Missas, & alia officia, & illud per alium, vel alios, hæc enim verba absolute, & non respectu prolata, ostendunt mihi, non unam tantummodo, sed plures Missas concedi eodem die per hoc privilegium, nec solum semel, & iterum, & item sapè divinis officiis privatim interesse.

An habens Bullam tempore interdicti obligetur Missæ privatim interesse.

6. His ita notatis, suum hic locum habere debet illa questio: An, sicuti bullam habens potest modo dicto interdicti tempore privatim assistere Sacro, ita obligetur, quando incidit dies festus de præcepto.

Respondeo. In utramque partem, æquo quasi Marte, congregiuntur Doctores, ut late habes apud Ludov. à Cruce, lib. 4. n. 5. & latissime apud Bard. p. 2. tract. 2. c. 3. sect. 6. & Trullench. loc. cit. dub. 6.

Ratio de obligantibus (inter quos sunt Coninchi, Avila, Alterius) præcipua est, quia nemo cogitur uti suo privilegio; Is ergo qui recipit cum bulla privilegium assistendi Missæ tempore interdicti privatim, poterit hoc privilegium nolle uti, & sic stare prohibitioni interdicti, quod vetat assistentiam ad Sacrum, & pro illo tempore aufert præceptum de huiusmodi assistentia.

7. Ratio obligantium (inter quos numerantur Lud. à Cruce, Villalobos, Joan. Sanch. Trullench.) illa item præcipua est, quia in tantum non obligaris, interdicti tempore, interesse Sacro in diebus festis, in quantum impeditis interdici lege: At per bullam hæc interdicti lex jam à te removetur, ergo, remota jam impedimento, redire debes ad obligationem assistendi.

Utriusque ratio cum probabilis, hoc est, alicujus momenti sit, utramque sententiam probabilem reddit.

8. Sed ecce, per hanc occasionem, alia subnascens quæstioncula. In tractatu de interdicto omnes Doctores statuunt per *Cap. Alma mater de Sent. Excomm.* in 6. concedi Clericis, & Ministri Ecclesiæ, atque adeo Religiosis, posse, interdicti tempore, Missas, & alia Divina Officia privatim, hoc est clausis januis, &c. (ut ibi distinctius explicatur) celebrare. Jam inquiri, an dicti Clerici, & Ministri obligentur Missæ privatim interesse diebus festis.

Respondeo, obligari. Nam invenio disparitatem cum Lud. à Cruce, lib. 6. inter hos Ministros ex vi dicti capituli *Alma Mater*. & inter alios ex vi Bullæ Cruciatæ. Siquidem prædictum privilegium collatum in *c. Alma Mater*. datur Ordini Ecclesiastico, cui privilegio non potest renuntiare quilibet privatus. At privilegium in Bulla conceditur ipsi personæ in particulari, cui ipsa particularis persona renuntiare libere valet. Non est igitur mirum, si ipsa praxis & receptus inter Fideles usus declaravit, Ministros prædictos obligari ad assistendum Sacro diebus festis, tempore interdicti, quia ut dictum est non possunt, non uti privilegio concessio tori Ordini Ecclesiastico. At, quia potest persona particularis, non uti privilegio sibi dato; ideo potest in Bulla, quæ datur particulari personæ, habere locum prima sententia dicta n. 7.

§. III. *Quid concedat Bulla, quoad celebrationem Missæ in Oratoriis Privatis extra tempus Interdicti.*

1. **B** Villa præter dictum favorem valendi celebrare, vel sacre celebrare tempore interdicti in Ora-

toriis privatis, concedit etiam in iisdem eundem favorem extra interdicti tempus. Sed de hoc ego late egit in *Opus. de Sacrif. Missæ* lib. 1. c. 4. §. 4. n. 36. quare non est id cum molestia Lectoris hic repetendum.

§. IV. *An per Bullam possit quis erigere Oratorium privatum, in quo celebretur sine alia Pontificis licentia.*

1. **A** Firmat Castrop. de Brill. disp. un. p. 6. num. 2. sine his verbis Bulla ergo, inquit, concedit sumentibus ipsam ut possit habere privatum oratorium, & in eo celebrare Missas, vel celebrari facere, dummodo oratorium sit divino tantum cultui deputatum, & ab ordinario designatum juxta formam in Trid. sess. 2. in Decreto de celebrandis Missis præscriptam, & dum eo quis utitur, fundat preces pro unione Christianorum Principum, & eorum contra infideles victoria. Hæc ille, cui assentitur Lud. à Cruce Bull. d. 1. c. 5. d. 1.

2. Ratio fundamentalis hujus sententiæ est, quia in Bulla expressè conceditur, ut in Privato Oratorio visitato utique, & designato ab Episcopo tempore interdicti celebretur, ergo supponitur concedi etiam aliis temporibus non vetitis, quod est minus juxta Regulam Juris in 6. Cui conceditur quod est plus, conceditur quod est minus. Adde, in Bulla Latina expressè poni sic (etiam tempore interdicti). At particula hæc (etiam) cum expressa casum difficiliorem, supponit, tanquam certum, casum minus difficilem.

Verum hanc sententiam prorsus rejicit Trullench. de Bull. lib. 1. §. 3. dub. 4. Gallenus de Bull. c. 4. dub. 3. Diana p. 9. tr. 1. res. 23. Medo d. 6. c. 1. n. 6. qui omnes non possunt (& quidem merito) sibi persuadere, Pontificem velle concedere Privilegium celebrandi Sacrificium Missæ in domo cujuscunque Privati, Sacrificium, inquam, quod est Summus actus Religionis, quem exercere in hac vita Fideles possunt, quemque cum summa, & possibili reverentia debent.

Hæc ex illis. Sed quia Adversarii possent, has, & similes rationes ex inconvenientia ductas eludere; illa mihi hæc de re diu cogitanti efficax menti occurrit: Quod Summus Pontifex, dum licentiam concedit, ut etiam interdicti tempore celebrari valeant Missæ in Oratorio privato, supponit, Oratorium jam esse alias ab ipso, vel ejus Delegato concessum, non autem per Bullam concedit. Sicuti cum dixit ut notavimus modo §. 2. n. 2. Concedo, ut habens Bullam possit celebrare in Ecclesia, etiam tempore interdicti, supposuit jam constitutam esse perfectè Ecclesiam, non enim per hæc verba constituit. Ita in casu nostro, Perfectè autem constituta supponitur Ecclesia, quando non solum materialiter, sed formaliter etiam est perfectè, hoc est, legitime, ad Sacrificium Missæ in ea celebrandum, ab habente potestatem approbata.

§. V. *An Commissarius Cruciatæ possit prædictum Oratorium perfectè constituere, seu concedere?*

1. **D** Væ hic sunt sententiæ. Altera negat cum Dian. p. 4. tr. 1. res. 20. aliisque, atque adeo negat Commissarium Generalem Cruciatæ posse concedere facultatem ut quis, in Oratorio domus suæ celebret, vel faciat celebrare. Ratio potissima est, inquit, quia non apparet verbum ullum in Bulla etiam Originali Cruciatæ, per quod Summus Pontifex hanc facultatem commissario quamvis generali, communicaverit. Adduntur aliæ rationes, quæ certe non ita efficaces judicantur, perinde ac prædicta.

2. Altera concedit Trullench. lib. 2. §. 5. dub. 3. numer. 7. Mend. d. 37. a num. 105. Galleg. cap. 14. d. 182. contra Dianam, modo Oratorium, antequam in eo celebretur, visitetur, & deputetur ad Divinum Cultum ab Ordina-

P p 4 rio.

rio. Ratio hujus sententiæ est. Prima, quia Petrus de Cara in comp. trium Gratiar. p. 279. apud Mend. loc. cit. inter ceteras facultates. Commissarii Generalis recenset hanc. Item possumus (loquitur Commissarius Generalis Cruciatæ) concedere licentiam, ut quis celebret, vel celebrare faciat in Oratorio privato, quod prius fuerit ab Ordinario visitatum.

3. Secunda, quia idem Mendo. & Gallegus locis citatis testantur de ipsa praxi in Hispania, quia per annos multos à Variis Commissariis Generalibus hæc concessio facta est pluribus, sed certe solum Nobilibus, ac Dianastis, & in dies fit id quod ipsi probant ex informatione, quam iidem exceperunt ab ipsis Commissariis Generalibus, & ab eorumdem Secretariis, qui ejusmodi licentiam expedire solent.

4. Tertia, quia quod in Bulla Cruciatæ hoc Privilegium non inveniatur, nihil obstat. Credendum enim pro certo est, haberi ex aliqua alia Bulla, vel rescripto Commissariis directo, vel certe dicendum, usum tot annorum circa hanc facultatem legitimè concessisse jam Commissariis Generalibus ejusmodi potestatem.

5. Ut quid ego sentio, clarius proferam: Sciendum est Commissarium Generalem Cruciatæ residere in Hispania, atque ad hoc solere constitui alios commissarios provinciales in quacunque provincia, in qua Bulla promulgatur, & ab his Provincialibus substitui, seu nominari alios commissarios particulares in singulis civitatibus seu Diocesisibus.

6. His distinctis, Puto Primum, esse valde probabile, commissarium generalem, qui in Hispania residet potiri, (saltem pro Nobilibus, pro quibus est praxis) potestatem prædicta, id enim admodum verisimile reddunt modo allatæ rationes.

7. Et quidem existimo (ut id suo hoc loco non præteream) eum cui conceditur à Commissario Generali hoc Privilegium, non necessariò debere habere Bullam Cruciatæ, quia hanc conditionem de habenda Bulla, non videtur requirere textus hujus concessionis; putarem tamen aliquam elemosynam ad arbitrium Commissarii esse dandam in subsidium belli contra Infideles; quia in his privilegiis Cruciatæ semper habetur à Pontifice dicti subsidii temporalis ratio.

8. Puto Secundò, commissarios provinciales, multo minus particulares, hac potestate nequaquam gaudere. Ratio est, quia licet commissarius generalis habeat à Pontifice facultatem communicandi commissariis provincialibus omnem eandem potestatem, quam ipse commissarius generalis habet; sic enim dicitur in Bulla originali, quam originalem affert Ludovicus à Cruce ipso initio expositionis Bullæ. Item ut Commissarius Generalis deputare possit Commissarios in singulis Provinciis per locorum Ordinarios, quorum conscientia onerantur, prævia nostra deliberatione approbandos, cum simili, vel limitata potestate, licet, inquam, hac universali potestate gaudeat, unde dicere quis posset, etiam hanc, de qua loquimur, posse concedere commissariis provincialibus; tamen non habemus solidum fundamentum affirmandi quod de facto concesserit.

9. Dices: In delegatione, qua commissarius generalis delegat commissarium provincialem, sic habetur, ut ad verbum refert Tancr. T. 2. Q. Mor. tr. 5. q. 46. *Damus potestatem, & facultatem cum omnibus suis incidentiis, & dependentiis, adnexitatibus, & connexitatibus secundum, & sicut nos habemus à Sanctitate Summi Pontificis, & sicut nos illas tenemus plenissime.* Ecce ergo quomodo totam potestatem suam, atque adeo hanc, Generalis de facto communicat Provincialibus.

10. Respondco, recolendo, quòmodo n. 4. dictum est, hanc potestatem non habere commissarium generalem ex vi tenoris Bullæ Cruciatæ, quia in illa, ne verbum quidem de hac, sed aliunde, &c. Dico igitur, esse commissarius generalis habeat potestatem communi-

candi omnia, quæ pertinent ad privilegia Bullæ Cruciatæ, sed unde habet quod possit communicare etiam illud, quod aliunde habuit, vel ex alio rescripto, vel ex consuetudine præscripta, & connexionem vel militiam, vel fati remotam habet cum ejusdem Bullæ privilegio, verba de facto communicet, cum per hoc solum communicet connexa, & annexa tenori Bullæ Cruciatæ, in quo tenore, ne vestigium quidem est hujus Privilegii de Oratoriis privatis concedendis: Incerta igitur de rem res est, & cum sit magni momenti, non est facile præsumenda.

11. Nec valet, si dicas aliquando id concessum hic Panormi à commissario provinciali fuisse. Nec valet nequam, quia semel, aut iterum id esse factum non potest præscriptionem; & credendum est, per errorem de bona fide tunc factum quod hodie re diligenter examinata, fieri non potest.

§. VI. Quid possit concedere Commissarius circa celebrationem Missæ, quoad horam celebrandi.

1. Propter connexionem, quam habet hæc quaestio cum præcedentibus, hic eam breviter tractemus. Præmittenda autem ad ejus explicationem est aliqua doctrina.

Celebrandi hora est Auroræ tempus, usque ad Meridiem, ut in Opuscul. de Sac. Miss. lib. 1. c. 63. 4. declaratum à nobis est; ubi in summa dixi licere probabilissima opinione Missam incipere duabus plus minus horis, ante Solis ortum; hoc est, antequam corpus solis oculis nostris appareat: Terminus autem, ultra quem celebrari non licet, dixi ibidem, esse Meridiem, sed certe moraliter acceptum, hoc est, ut inchoati Missa possit ante Meridiem, vel in ipso Meridie licet adiretur postea.

2. Generalis ergo commissarius potest Nobilibus remen, aut (juxta arbitrium ipsius commissarii) personam qualificatam concedere, ut per horam, antequam inchoet dies & per horam post Meridiem, Missa, & alia Divina Officia incipi possint, idque coram ipsa persona qualificata habente Bullam, & ejus familiaribus, & consanguineis. Vbi vides, non quemlibet, etiam quodlibet tum habentem Bullam, id ex se posse, sed solum illam qualificatam Bullam habentibus, quibus expresse concesserit commissarius. Hanc potestatem communicat à commissario generali commissariis provincialibus, quibus juxta dicta §. 4. n. 8. conceduntur connexa, & annexa, probabile iudicatio.

3. Inquires, Quandoquidam incipit hæc hora, quæ datur ex privilegio?

Respondeo. Cum Privilegium debeat aliquid operari, omnes autem Missam possint incipere duabus horis ante solis ortum; Ideo qui habet hoc privilegium poterit tribus, plus minus horis ante dictum ortum. Et quia omnes item possunt incipere Missam in ipso Meridie, idcirco, qui hoc privilegio gaudet potest incipere una hora post ipsum Meridiem. Ita Trull. de Bull. l. 1. §. 5. d. 3. n. 3. cum aliis.

CLAVSULA VI

Conceditur item tempore interdicti (id est interdicti sacralis generalis) Eucharistiam, & alia Sacramenta, præterquam in die Paschæ, posse recipere.